

Schriftlezing: Daniël 7
Tekst: Daniël 7:13,14
Ps. 141:1,2,6
Ps. 82:1,2,3
Gez. 30:1,2,3,7
Gez. 108
Lb. 119:1,2,3,4,5

Gehouden te: Baflo, 06-12-09 (14.30 u.)
Blokzijl, 13-12-09 (16.30 u.)

Thema: Droomadvent voor de Mensenzoon.
Ofwel:
Hoe anders is zijn koningschap dan dat van de vier dieren.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jong en oud,

1. Het geloof droomt anders dan het ongeloof. Want het geloof heeft een andere kijk op de werkelijkheid en de wereld dan het ongeloof. God de HEER geeft de heiligen, de gelovigen, die andere kijk op wat er allemaal gebeurt.

Soms zelfs geeft God de zijnen een kijkje achter de schermen of in de zitting van het hemelse gerechtshof. Zoals hier in Daniël 7: Een verslag van een droom, van visioenen die de hoogste God laat zien aan Daniël, een man "zeer geliefd" bij God. (Dan. 9:23)

Om de lezers te oriënteren geeft de redacteur van het boek Daniël enige achtergrondinformatie. Hij dateert dit eerste visioen van Daniël in het eerste jaar van koning Belsassar van Babylonië.

Belsassar is de kleinzoon van Nebukadnessar. Hij is een aantal jaren regent in Babel. Onder andere wanneer zijn vader Nabonidus op oorlogspad is in het buitenland. Of de orde moet handhaven in veroverde gebieden.

Het eerste jaar van Belsassar betekent ook dat Daniëls droom in tijd te plaatsen is tussen hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5. De tweede droom van Nebukadnessar aan de ene kant en het handschrift op de paleismuur tijdens het staatsbanket of galgenmaal van Belsassar aan de andere kant. De avond voordat Babel wordt veroverd en Belsassar zelf de dood vindt.

Daniël is dan naar schatting een jaar of zeventig en – zo lijkt het althans – wat meer op de achtergrond geraakt in het paleis. Belsassar blijkt hem niet of nauwelijks te kennen. (Dan. 5:11, 12)

Maar Daniël blijft wel nadrukkelijk in beeld bij de hoogste God, de God van Israël. Van Hem krijgt hij de droom, waar hij uitvoerig verslag van doet.

Het geloof droomt anders dan het ongeloof.

Hoe anders blijkt, als we de droom van Daniël in hoofdstuk 7 leggen naast de eerste droom van Nebukadnessar uit hoofdstuk 2: de droom over dat grote beeld met zijn

metalen lichaamsdelen: goud, zilver, brons en ijzer, deels gemengd met leem. Het ging daar over vier opeenvolgende koninkrijken.

In Daniël's droom gaat het om dezelfde werkelijkheid. Dezelfde vier wereldrijken, maar nu uitgebeeld in vier verschillende dieren met telkens een ander uiterlijk en andere eigenschappen.

Nebukadnessar krijgt in eerste instantie veel meer de glans van de koninkrijken te zien in dat reusachtige beeld met zijn prachtige glans. (Dan. 2:31) Dat staat voor de geweldige culturele ontplooiing, zeg maar. Oké, Nebukadnessar ziet dat niet alleen. Maar daar ligt wel het accent op.

Hoe anders is het wat Daniël van de andere kant te zien krijgt. Dezelfde koninkrijken, dezelfde werkelijkheid van nu en de nabije toekomst, maar van een andere kant. Van de kant van de hemel.

Het geloof denkt anders en ziet de dingen anders. Zeker wanneer God het je laat zien in droom of visioen. Bij het licht van Gods openbaring en zijn woord.

Daniël krijgt het gewelddadige, verscheurende, vernielzuchtige karakter van de vier koninkrijken te zien. En het Gode vijandige karakter vooral van het laatste rijk, waarin die bijzondere horens opkomt, drie andere horens verdringt en een mond vol groot-spraak heeft, in opstand komt tegen de hoogste God en de heiligen van de hoogste onderdrukt en zelfs overwint.

Ook nu zeg ik erbij: dat gewelddadige en vijandige is niet het enige wat Daniël ziet. Maar daar ligt wel het accent op.

Je kunt met recht zeggen: Zo kijkt het hemelse gerechtshof er tegen aan. En in elk geval de president van dat hemelse hof: de Oude Wijze. 'De Oude van dagen', staat er in de vertaling NBG51 en de Statenvertaling. Dat is een aanduiding van God zelf, de alwijze hemelse Rechter en de eeuwige Koning.

Daniël mag voor de gelegenheid meekijken en meeluisteren in deze zitting van het hemelse hof. God geeft hem een camera, een pen en een bloknoot in handen.

Hij registreert, vraagt toelichting en maakt een verslag. En het maakt op hem diepe indruk. Hij verschiet van kleur. Hij zegt:

"Ik, Daniël, was tot in het diepst van mijn gemoed geraakt; de visioenen die door mijn hoofd gingen brachten mij in verwarring." (vs. 15)

En aan het eind van zijn verslag schrijft hij:

"Wat mij, Daniël, betreft, mijn gedachten brachten mij geheel in verwarring en ik werd bleek; ..." (vs. 28)

Dat is niet zoveel anders dan de reactie van koning Nebukadnessar op de dromen die hij kreeg: verwarring en verbijstering.

Wat God hen beide – ieder op eigen manier en met eigen instelling en gedachtewereld – laat zien, raakt hun hart, het diepst van hun gemoed. Ze zijn er beide ondersteboven van.

Het is met ons net zo, als God ons raakt met zijn woord en met zijn visie op de toestand in de wereld, met zijn oordeel over de volken. Die van toen en die van nu.

Happen naar adem en vragen om uitleg en toelichting, dat is het eerste dat je dan doet. Bij de omstanders en bij de HEER zelf, biddend en mediterend. Bleekjes en opgewonden.

Droomadvent voor de Mensenzoon.

Ofwel: Hoe anders is zijn koningschap dan dat van de vier dieren.

2. Inderdaad, hoe anders. We kijken naar een volgend aspect van Daniëls droom. Hij noemt het zelf trouwens: *'mijn nachtelijke visioenen'*.

Hij noteert in zijn verslag:

"In mijn nachtelijke visioenen zag ik dat er met de wolken van de hemel iemand kwam die eruitzag als een mens. Hij naderde de oude wijze en werd voor hem geleid." (vs. 13)

Daniël ziet een menselijke figuur arriveren bij het hemelse gerechtshof, bij de troon van God, *'iemand die eruitzag als een mens'*.

Daar staat in de oorspronkelijke taal – in dit geval is dat het Aramees: *'iemand als de zoon van een mens, als een mensenzoon'*. Die uitdrukking kun je vergelijken met hoe de HEER de profeet Ezechiël aanspreekt: *'Mensenkind'*.

Of David in Psalm 8:4 en 5:

*"Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,
wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt,
het mensenkind dat u naar hem omziet?"*

Een mensenzoon is gewoon: een mens. Hier: een menselijke persoon.

En dat in contrast met de vier gewelddadige dieren, die vanwege hun wonderlijke uiterlijk eerder gedrochten lijken. Vooral het vierde dier, dat Daniël geen naam kan geven vanwege zijn wanstaltigheid. Laten we hem maar DZN noemen, *'Dier Zonder Naam'*.

Deze dieren symboliseren het beestachtige karakter van de vier koninkrijken. De een is nog erger dan de ander. Er lijkt in dit defilé der gedrochten ook een opklimming in hardheid, gewelddadigheid en vijandschap tegen God te zitten. Net als in het beeld dat Nebukadnessar in zijn droom zag: hoe verder naar beneden hoe harder en verpletterender.

Ik neem als voorbeeld het eerste dier. Het lijkt op een leeuw, maar dan met adelaarsvleugels. Leeuw en adelaar zijn beide koninklijke dieren. Met hun gestalte en hun uitstraling wordt in de Bijbel zelfs God vergeleken. En ook de Messias van God: Leeuw uit Juda's stam. Op adelaarsvleugels heeft God zijn volk uit Egypte gedragen. Hier lijken de verscheurende kracht van de leeuw en de wereldwijde vleugelslag van het Babylonische rijk te worden gecombineerd.

Maar tegelijk ziet Daniël hoe dit eerste beest gekortwiekt wordt, rechtop gezet. En hoe het een mensenhart krijgt. Dat doet denken aan Nebukadnessars giga-boom, met een mensenhart. En het koningschap van Nebukadnessar / Babel krijgt een menselijker karakter, wanneer hij zijn hoogmoed heeft bekend en zijn blik op de God van de hemel heeft gericht. We hoorden het vorige week.

Hier is het nog gemengd dus: koninklijk, statig, maar ook verscheurend en roofzuchtig. Maar het menselijke is niet afwezig.

Daarnaast heeft het komende koninkrijk van de Mensenzoon een volstrekt menselijk karakter, zonder gewelddadigheid en roofzucht.
Hoe anders!

"Ik zag dat er met de wolken van de hemel iemand aankwam die eruitzag als een mens."

Daniël ziet de bijzondere aankomst van de / een mensenzoon. Een droomadvent. Hij komt met de wolken van de hemel. Die wolken zijn de limousine van God. Als het koninklijke voertuig met het kenteken AA-1.

Waar de hemelse limousine met de mensenzoon vandaan komt wordt niet gezegd.

Niet belangrijk om te weten dus. Daar gaat het niet om.

Maar deze mensenzoon wordt opgehaald en met alle egards naar het gerechtshof en de troon van God gebracht.

Stelt u zich maar voor de aankomst van de minister-president bij paleis Noordeinde.

Hij komt aan met een glanzende limousine. De chauffeur of een lakei opent het portier. En onder begeleiding van een hofdienaar schrijdt hij over de rode loper het paleis binnen. Hij wordt bij de koningin gebracht.

Zoiets gebeurt met de menselijke persoon in Daniëls visioenen.

"Hij naderde de oude wijze en werd voor hem geleid."

Daar zit al een stuk eerbetoon in. God laat hem komen en haalt hem binnen in zijn paleis, voor zijn troon. Om hem te benoemen als regent over heel de wereld, koning over alle volken.

3. Dan is voor ons nu de hamvraag: Wie is deze mensenzoon, deze menselijke figuur?

Wij hebben het antwoord snel klaar en scoren de bonuspunten. Wij hebben dan ook het Nieuwe Testament. Wij kunnen het vandaag de dag niet anders lezen dan in het licht van het evangelie.

Het is overduidelijk de Heer Jezus Christus, Gods Zoon, de Messias van Israël. Hij is de Mensenzoon. Zo noemt de Heer Jezus zichzelf in de evangeliën. De mens dus. Met ook de kleinheid, de nederigheid en de sterfelijkheid die bij de mens hoort.

Wanneer Jezus voor het Sanhedrin staat – het hoogste godsdienstige gerechtshof van Israël bezweert de hogepriester hem bij de levende God om te zeggen of hij de Messias is de Zoon van God.

"Jezus antwoordde: 'U zegt het. Maar ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en hem zien komen op de wolken van de hemel.'" (Mat. 26:64)

Zo moeten we de Bijbel echt lezen, met Jezus Christus in het centrum. En als hij de lijn vanuit Daniël 7 doortrekt naar zichzelf, naar zijn lijden en zijn aanstaande koningschap, dan is dat voor ons gezaghebbend.

Jezus is de Mensenzoon.

Maar dat laat onverlet dat de uitleg van dit element uit Daniëls visioenen ook een ander accent heeft.

Het is trouwens opvallend, dat Daniël op dit punt geen nadere uitleg vraagt. "Wie is dat, Heer?" Het is voor hem op dat moment duidelijk genoeg. Hij vraagt op een ander punt door: die bijzondere horen met zijn mond vol grootspraak en geweld.

Eén van de omstanders geeft Daniël desgevraagd deze verklaring van zijn droom:

"Die grote dieren, vier in getal, duiden op vier koningen die uit de aarde zullen opkomen. Daarna zullen de heiligen van de hoogste God het koningschap ontvangen, en zij zullen het koningschap altijd behouden – voor eeuwig en altijd." (vs. 17,18)

De mensenzoon staat ook voor de heiligen van de hoogste God. Hij staat in verbinding met hen en vertegenwoordigt hen. De nadere verklaring bevestigt dat, vers 27:

"Het koningschap, de heerschappij en de grootheid van alle koninkrijken onder de hemel zullen gegeven worden aan het volk van de heiligen van de hoogste God. Zijn koningschap is een eeuwig koningschap en alle machten zullen hem dienen en gehoorzamen."

De heiligen van de hoogste God zullen het koningschap ontvangen. Of: de gelovigen zullen delen in de koninklijke macht van de Mensenzoon.

Hoe anders is dat dan bij de vier dieren, de vier opeenvolgende koninkrijken en de horens die staan en die opkomen uit de kop van het vierde monster.

Daar heerst de sterkste en de macht van de sterkste. Of de horen met de grootste bek. Daar is de dictatuur met een nietsontziende machtsontplooiing, die ten koste gaat van talloze anderen.

Bij het rijk van God, bij het koningschap van de Mensenzoon vinden we goddelijke democratie in de letterlijke zin van het woord. Het volk van de heiligen van de hoogste God mag regeren over alle volken, over heel de wereld. Meeregeren kunnen we beter zeggen.

Ik trek hier graag de lijn door naar de laatste zinsnede uit vraag en antwoord 32 van de Heidelbergse Catechismus:

"Waarom wordt u een christen genoemd?"

Omdat ik door het geloof een lid van Christus ben en zo deel heb aan zijn zalving, om:

.....

als koning in dit leven met een vrij en goed geweten tegen de zonde en de duivel te strijden en na dit leven in eeuwigheid met Hem over alle schepselen te regeren."

Hier had wat mij betreft naar Daniël 7 verwezen mogen of kunnen worden.

Dit is voor de gelovigen, voor de heiligen van de hoogste God, een troostend perspectief in een harde, gewelddadige en gebroken wereld. Een volkenwereld waar de gelovigen vaak zitten in de hoek waar de klappen vallen. Waar ze soms met grof geweld heen gebokst worden.

Denk aan de heftige vijandschap en haat van de laatste horen, die met zijn mond vol grootspraak.

Droomadvent voor de Mensenzoon.

Ofwel: Hoe anders is zijn koningschap dan dat van de vier dieren.

4. Hoe anders het koningschap van de Mensenzoon is vergeleken met de vier dieren blijkt in een laatste aspect dat we willen bezien. Het aspect van tijd en eeuwigheid.

Daniël ziet wat er gebeurt met de mensenzoon, wanneer hij voor de Oude Wijze geleid is.

"Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zou komen, zijn koningschap zou nooit te gronde gaan." (vs. 14)

Voor de mensenzoon dus een eeuwige heerschappij en een koningschap zonder einde en zonder enig verval.

Hoe anders is het met de koningen en koninkrijken van de wereld. Die zijn per definitie eindig. Omdat God koningen aanstelt en koningen ontslaat en verwijderd, maar zijn wil en oordeel. Er is de eeuwen door een komen en gaan van wereldrijken. Als het defilé van de gedochten. De een komt na de ander. En ze zijn allemaal tijdelijk, al noemen ze zich soms ook 'Duizendjarig Rijk'.

Maar ook dan is er in het oordeel van God over de wereldrijken een zeker onderscheid. Het gruwelijke vierde rijk – dat van DZN, Dier Zonder Naam – wordt door God tot op het bot verwijderd en vernietigd. Vanwege zijn super Godevijandige houding en optreden.

Daniëls droomverslag vermeldt:

"Dan zal het hof plaatsnemen en zal hem zijn heerschappij ontnomen worden, hij zal voor eeuwig verdelgd en vernietigd worden." (vs. 26)

Bij de eerdere dieren – leeuw, beer en panter – is Gods vonnis minder rigoureuus. Althans in eerste instantie.

Als voorbeeld nog ik nog even weer het eerste dier: de leeuw met arendsvleugelen. Zijn vleugels worden uitgerukt, ziet Daniël. Dat koninkrijk wordt dus gekortwiekt en vleugellam gemaakt. Het krijgt van God een menselijker karakter.

De koninkrijken raken veel van hun macht kwijt. Dat staat ook in vers 12:

"De andere dieren werd wel hun macht ontnomen, maar hun werd nog enige tijd van leven gegund."

De rijken mogen van God nog enige tijd voortbestaan. Tot dat ook hun einde gekomen is.

En hun einde is aanstaande. Want de macht die God en het hemelse gerechtshof bij de koningen hebben weggenomen wordt gegeven aan de Mensenzoon.

Niet voor tijdelijk, maar voor eeuwig.

Het koningschap van de hoogste God en van zijn Gezalfde is eeuwig. En alle volken en machten zullen hem dienen en gehoorzamen, gewillig of anders gedwongen.

Dat is de troostvolle boodschap voor de heiligen van de hoogste God. Voor het volk en de gemeente van de Heer.

Er doemen uit de volkeren zee telkens nieuwe rijken op, gewelddadig of soms tamelijk menselijk. En achter de einder van het heden doemen andere einders op. Dat duurt voort totdat het definitieve einde van de wereldgeschiedenis zal komen. En God het laatste vonnis voltrekt.

Alle macht is aan God en aan de Mensenzoon Jezus Christus. Nu en voor eeuwig. Een geweldig uitzicht is dat. Om van kleur te verschieten en om opgewonden van te raken.

Het is een boodschap om in je hart te bewaren, te koesteren.

Dat zegt Daniël ook in zijn naschrift bij het verslag van zijn droom:

"Hier eindigt mijn verslag. Wat mij, Daniël, betreft, mijn gedachten brachten mij geheel in verwarring en ik werd bleek; ik koesterde die woorden in mijn hart." (vs. 28)

Deze laatste woorden brengen ons, mensen van het Nieuwe Testament, heel dicht in de omgeving van Jezus, Gods mensenkind. Van zijn moeder Maria lezen we namelijk iets dergelijks. Het is kort na de geboorte van haar zoon, de Redder Jezus. En ze reageert op wat de herders van Efrata vertellen over wat ze gehoord en gezien hebben.

"Allen die het hoorden stonden verbaasd over wat de herders tegen hen zeiden, maar Maria bewaarde al deze woorden in haar hart en bleef erover nadenken." (Luc. 2:18,19)

Dat moesten wij ook maar doen, gemeente, de woorden van God in ons hart koesteren. Dat geeft rust en zekerheid in een rumoerige wereld.

Nog is in te wachten de droomadvent van de Mensenzoon in zijn heerlijkheid. Hij komt met de wolken van de hemel om zijn koningschap over heel de wereld een eeuwig effect te geven. Dan zal hij samen met alle heiligen van de hoogste God over alle schepselen regeren. Voor eeuwig.

Amen.